

23.75x26.8	1	עמוד 28	הארץ - כוח נשי	23/02/2022	80727485-1
המכללה האקדמית כנרת - 13300					

הנגשת חדשנות ויזמות לסגירת פערים מגדריים

פרופ' סיביל היילברון מאמינה שהמפתח לפריצת תקרות הזכוכית גלומה במיומנות מרכזית של יזמות ושיח אמיתי שמתקיים בקבוצות הטרוגניות. ההבנה הזו התחזקה בעיקר על רקע מחקר בינלאומי שערכה אשר התמקד בנשים בתעשיית ההיי-טק, וחשף תובנות על האתגרים לצד האפשרויות לשינוי

גלית בן חמו, בשיתוף מכללת כנרת

פרופ' סיביל היילברון | צילום: ארו ביט

שואף כמעט לאפס. המעגלים הסגורים נובעים מיחסי כוח בלתי שוויוניים, גישה בלתי שוויונית למשאבים, היכרות עם האנשים הנכונים ועוד. מחקרת הראה שמיעוט הייצוג שלהן חוצה תרבויות. כלומר, גם בנוכחות ובשכר, שידועות כשוויוניות ביותר בהיבט מגדרי, יש מעט נשים בתחום יזמות ההיי-טק. לעניין הזה מספר סיבות משולבות: האקוסיסטם ביטורו גברי; השיח והתרבות הארגונית מבוססים על נורמות וערכים גבריים ועל שוק עבודה שעובר בטרורף 24/7; נשים פחות מוכנות להיכנס לזירה אגרסיבית ולעיתים בלתי הגיונית שכזאת. בנוסף, מחקרים מראים שנשים נוטות פחות לקחת סיכונים, בעוד שיוזמות ההיי-טק מבוססת על לקיחת סיכונים ועל התמודדות עם כישלונות. באופן לא מפתיע, הציבור סובלני פחות לכישלונות של נשים, דבר המגביר את חששותיהן. הסיבה האחרונה, המחברת בין גורמים, היא שהאקוסיסטם רודש שהנשים יתאימו את עצמן אליו, אך נדמה - וכך בכל המדינות שהשתתפו במחקר - שהאקוסיסטם צריך להתאים את עצמו לנשים, ולא להפך."

לבנות עתיד לסטודנטים ולסטודנטיות

"פגישה, חצי פגישה - פסיפס של אחרים", הוא ספר שהוציאה היילברון לאחרונה בהוצאת מכללת כנרת ובמסגרת תוכנית "תקווה ישראלית באקדמיה", שהגה בזמנו נשיא המדינה לשעבר, ראובן ריבלין. הספר מאגד סיפורים של אנשים צעירים באקדמיה, רובם דוד ראשון להשכלה, המגיעים מדקעים וסיפורי חיים שונים. ספר זה משקף את "האני המאמץ" של היילברון כריקנית במכללה

סיביל היילברון היא פרופסור מן המניין במכללת כנרת, מרצה לסוציולוגיה ארגונית ודיקנית הפקולטה למדעי החברה והרוח. עצם מעמדה במכללה מייצג פריצת דרך ייחודית ובלתי שגרתית של אישה אל פסגת האקדמיה. "ככל שעולים מעלה באקדמיה מתמעט מספרן של הנשים", היא מציינת ומקווה שהישגיה יאירו לנשים נוספות את הדרך. מעבר לכך היא רואה בקידום נשים באקדמיה חלק חשוב מייעודה וערכי הליבה שלה ועוסקת במחקריה ביזמות של קבוצות בתת ייצוג, ביניהן נשים, ודרכים לסגירת פערים.

פרופ' היילברון הגיעה לישראל מגרמניה בסוף שנות השבעים כמתנדבת בקיבוץ ברקאי, שם הכירה את מי שלימים הפך לשותפה לחיים - אלכס היילברון. "אני שייכת לדרור שחיפש אחר אלטרנטיבות סוציאליסטיות, ומצאתי את היישום לכך בקיבוץ. גם היום אני חושבת שהמסגרת הקיבוצית מייצגת צורת חיים אלטרנטיבית, עם דגש על סולידריות וקהילתיות. את הביטוי לכך ראינו היטב בתקופת הקורונה". יוזמות כגון של שיפור והתחדשות בתחומים שונים, מהווה מוטיב חשוב בדרך של היילברון. "אני רואה באקדמיה זירה בה ניתן וצריך להוביל שינויים חברתיים שיטיבו עם כל האוכלוסיות, זה מה שאנחנו עושים בכנרת בדרכים שונות ומגוונות - בקמפוס של המחז, במרכז החדשנות, ובכלל המגעים שלנו עם סטודנטים וסגלים."

נכוחות נשית דלה בהיי-טק

לאחרונה, במסגרת תוכנית האיחוד האירופי פאי HORIZON 2020 וכתה היילברון, ביחד עם ד"ר קרן וינברג מהמרכז אקדמי רופין, במימון מחקר אשר בחן בארבע מדינות את מקומן של הנשים בתעשיית ההיי-טק. "הנתונים מראים כי שיעור הנשים היוזמות בהיי-טק עומד על 5% עד 10% בלבד. נתוני ההשתתפות המועטים בייזמות ההיי-טק בישראל, בו סקטור זה מפורח מאוד, מפתיעים במיוחד על רקע מספרן העולה של הנשים הלומדות הנרסה ומתמטיקה (מקצועות ה-STEM)."

מה הסיבות לכך?

"במחקרנו גילינו כי יש מספר גורמים. הראשון, פרופיל הזימים הממשיך להיות מקובע על פרופיל של גברים יוצאי יחידות 8200 כשהייצוג של נשים מהפריפריה הגיאוגרפית וחברתית

מגוונות. "המפגש שלהם עם המרכז מעניק להם פרספקטיבה חיונית על האפשרויות הטמונות בעתיד, ועל האפשרויות ליוזם ולייצר מציאות חדשה עבורם."

העולם האקדמי פתוח לרווחה בפני נשים? "עדיין לא. לדוגמה, רק לא מזמן התפרסמה כתבה בהארץ על כך שהקריירה האקדמית של נשים רבות נפגעה בזמן הקורונה כי אין עדיין שוויון בנטל בבית. בין השאר נשות האקדמיה פחות מסוגלות לממש הזדמנויות של פיתוח קריירה בחו"ל, שכן מצופה מהן להתחשב במשפחה. מספר הנשים בדרגת הפרופסור מן המניין עדיין נמוך, כמו גם בדרגות הגבוהות של תפקידי הניהול האקדמיים. החברה הישראלית מאוד שמרנית במהותה, מכי ונת משפחתית ונאמנות. יש ציפיה שנשים הן אלו שתממשנה ותאפשרנה את הערכים האלו, ואין ספק שזה לעיתים קרובות בא על חשבון הקריירה שלהן. אני מאמינה שהאקדמיה היא מקום טוב להעצמה, למוביליות חברתית, לא רק עבור נשים, אלא עבור כל מי שצריך מרחב לפיתוח אישי ומקצועי."

לסיים, היילברון מתייחסת לאתגרים העתידיים: "אנחנו חייבים להתחבר לשיח הגלובלי על משבר האקלים והקיימות. אסדר לנו להתרכז באינטרנט הישראלי בלבד, כי עם האתגרים של העתיד לא ניתן יהיה להתמודד ברמה הלאומית". ההתמודדות העכשווית משקפת במידה רבה את המתח בין הפרטיקולריות הישראלית והאוניברסאליות של האתגרים המשותפת בעשייה האקדמית של היילברון. הפרטיקולריות מתבטאת ב'פסיפס של האחרים' והאוניברסליות בזירת האקוסיסטם הטכנולוגי הדיגיטלי של ישראל. על הזירה זו היילברון כתבת ספר חדש בימים אלו. הוא מציף את הפערים הכלכליים חברתיים של החברה הישראלית העכשווית - בין ה-Startup Nation ו'כל היתר'. הספר יפורסם בהוצאת Routledge ומתירע בין היתר על התוצאות הצפויות של הקיטוב הכלכלי והחברתי בין מרכז לפריפריה בישראל.

בשיתוף מכללת כנרת

תפיסת עולם

"שחיון בתנאים, אף שהיה בו ללא ספק היסוד החדש לצדק, הוא בה בעת מן המפעלים הגדולים והפחות האיים של האנושות המודרנית", חנה ארנט מתוך הספר "יסודות הטוטליטריזם".

צילום: סח'י מלחוד